

כלכלה בפרישה

מאת: צחי קלנר, מנכ"ל נתיבי פרישה, כלכלן מומחה בפרישה

השינוי הכלכלי המגיע עם הפרישה, ההשפעות הכלכליות של הפרישה על חיי היומיום ודרכי התמודדות עמן.

גרונטולוגיה פיננסית

כלכלה התנהגותית בפרישה.

כלכלה התנהגותית - Behavioral Economics היא תחום שמיישם מחקרים מתחום הפסיכולוגיה ומדעי ההתנהגות כדי להבין טוב יותר את נושא קבלת ההחלטות בתחום הכלכלי.

התחום עוסק בעיקר בראציונליות או בהעדר ראציונליות של אנשים.

כלכלה התנהגותית

חשוב להבחין כי ניהול כלכלת המשפחה, הגדרת הצרכים והמטרות וקבלת ההחלטות הכלכליות מושפעות בעיקר מן ההיבטים ההתנהגותיים.

דוגמה לסוגיה נפוצה: האם להשתמש בכספי פנסיה לטובת החזר החובות המשפחתיים (כדוגמא הלוואות ומשכנתא)?

תשובה: על פניה, סוגיה זו הינה סוגיה פשוטה (שאת התשובה לגביה ייתן כל רו"ח או כלכלן): במידה והתשואה נטו אותה מרוויחים על ההון נמוכה מהריבית אותה משלמים על הלוואה ישנה כדאיות כלכלית לכיסוי החובות, את הסכום המתפנה נחסוך ובסוף יהיה לנו יותר! ניסיוננו מצביע על התנהגות שכיחה אחרת: אנו כבר רגילים לחיות עם המשכנתא / חוב . . . במידה ונכסה אותו - מה נעשה עם הכסף שיתפנה לנו כל חודש? ברוב המקרים הכסף הפנוי יופנה לטובת צריכה שוטפת! כך המשפחה מקטינה את ההון הקיים בסכום משמעותי! האם סכום זה לא יחסר בעתיד? האם עדיין נוכל לענות על הצרכים שלנו לאורך זמן?

שלבם בהתנהלות כלכלית

הניהול הכלכלי וניהול ההון, שזורים זה בזה וכוללים מספר שלבים אותם יש לבצע:
שלב מיפוי והכרת הנתונים:

1. מאזן הוצאות והכנסות - בנו מפת הוצאות והכנסות המביאה לידי ביטוי את השינוי שהתרחש
2. בנו מאזן נכסים והתחייבויות מפורט - סכומים לפדיון, ריביות, נזילות, מועדי סיום וכו'

לאחר הכרת ההכנסות וההון יש להכיר את הצרכים והמטרות החדשות של המשפחה בעקבות היציאה לפנסיה. צרכים אלו ישפיעו על סדרי העדיפויות, רמת וסוג ההוצאות המשפחתיות.

שלב הניהול:

ניהול כלכלת המשפחה הינו בראש ובראשונה תכנון תקציבי חודשי ובקרה עליו, כל זאת תוך התייחסות ליעדיו של הפורש בקריירה חדשה.

הגדירו סדרי עדיפויות	✖
תכנון תקציב- הוצאות החודש הקרוב ובקרה על התכנון ברמה השבועית	✖
תכנית יעדים כלכלית- חלק נוסף בניהול הוא הגדרנו בשלב הכרת הנתונים.	✖

כל אלו ועוד הינם נגזרת של הצרכים והמטרות של המשפחה. תפקידו של היועץ לכלכלת המשפחה הוא לסייע למשפחה בבניית תכנית יעדים כלכלית ולהגדיר את המטרות ואת הדרכים להשגתן.

בנקודת הפרישה, על כל משפחה לבחון בדקדוק את צרכיה, יכולותיה וכן את צורת הניהול היומיומית שלה, לבנות לעצמה תכנית יעדים כלכלית לשנים הבאות ולראות כיצד משלבים את כלל האלמנטים ומחוללים צמיחה כלכלית.

"אנשים פועלים באופן לא רציונאלי כאשר הם מפריזים בהפחתת הערך של העתיד" אומר בייזרמן, "אנו פועלים בצורה גרועה יותר משום שאנו מבזבזים יותר מדי למען מה שאנו רוצים עכשיו, על חשבון הדברים הטובים שנרצה בעתיד. אנשים קונים באמצעות כרטיס אשראי דברים שאינם יכולים להרשות לעצמם, וכתוצאה מכך הם יקנו פחות במהלך חייהם."

הנחת היסוד בכלכלה הינה כי התנהגות אנשים ופירמות היא בהתאם ל"ראציונליות". "האדם הכלכלי" הוא אנוכי, אין לו רגשות, החלטותיו הגיוניות, הוא אינו משווה את עצמו לאחרים, ולא מושפע מדעתם, הוא שוקל את העלות מול התועלת במטרה למקסם את "פונקציית התועלת" שלו (דבר המקביל להנחה של מטרה של מקסום הרווח במקרה של פירמות).

השינויים בתקופת הפרישה

תקופת הפרישה מאופיינת בשינויים כלכליים ואחרים, אשר מצריכים למידה והערכות נאותה. נציין כמה מהם:

כספי	ה שקעת 	ברמת	ש ינויים
	ומענקי הפרישה	ההכנסה- ירידה של עד עשרות	אחוזים בממוצע
	ה תייחסות 	במפרט	ש ינויים
	לאלמנטים מיסויים ופנסיוניים שונים	ההוצאות	
ביטוחי	צ ורך 	כלכליים	צ רכים
	משתנה	חדשים/שונים של בני המשפחה	
	צ ריכת פנאי ורווחה 	חוסר	ת חושות של
מול	ש ינוי 	של	ביטחון כלכלי
	סטטוס אל מול		
	גופים פיננסיים ורשויות המס		

השינוי בהכנסות

רמת	ה גדרת 	ההכנסה החדשה.
	ז כויות וקצבאות. 	
וחסכוניות	ח סכוניות 	פנסיוניים.
בנוסים	מ ענקים, 	והטבות ממקום העבודה.

